

Будзуляк І.І.,
ст. гр. ЕОАМ-11,
Національний університет «Львівська політехніка».
Науковий керівник – Чубай В.М.,
к.е.н., доцент кафедри обліку та аналізу

АУДИТ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ: ЕТАПИ, КРИТЕРІЇ ПЕРЕВІРКИ ТА ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ

Дані, що відображаються у формах фінансової звітності, узагальнюють показники за певний період (квартал, рік) і формують основу для аналізу фінансового стану підприємства і результатів діяльності. На основі інформації, що відображається у звітності, власниками, керівниками приймаються управлінські рішення, контрагенти (постачальники, інвестори, банки, та інші кредитори) оцінюють платоспроможність підприємства. Якщо показники викривлені у фінансовій звітності, у зацікавлених сторін формується неправильне уявлення про реальний стан діяльності. Як результат, прийняті ними рішення, можуть мати негативний результат. Також під час перевірки державними контролюючими органами, виявлення помилок призведе до сплати підприємством крім донарахованих сум податків ще й суми штрафів і пені. Наприклад, внаслідок завищення суми витрат, що враховуються під час визначення суми прибутку, зумовить зменшення величини податку, що сплачується до бюджету.

Актуальність і практичне застосування обраної теми полягає в тому, що, незважаючи на великий обсяг наукової літератури, досі чітко не розкрито суті всіх процедур аудиту фінансової звітності, не узагальнено перелік об'єктів, що перевіряються, не вказано вичерпний перелік джерел, з яких використовується інформація, відсутній оптимальний алгоритм аудиту фінансової звітності, тощо. Аудитор ставить перед собою мету – оцінити, наскільки фінансова звітність підприємства, що перевіряється, відповідає нормативно-правовим актам, які регулюють відображення інформації зафіксованої у первинних документах підприємства та накопиченої в облікових регістрах.

Найпершим кроком, що передуює аудиту фінансової звітності є розробка критеріїв, за якими вона оцінюється. Від правильного підбору таких критеріїв чи ознак, залежить рівень якості роботи аудитора, об'єктивності думки щодо достовірності фінансової звітності тощо. Враховуючи Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (МСА), праці авторів [1], доцільно використовувати такі основні критерії аудиту фінансової звітності: фактична наявність; належність підприємству; законність; відповідність звітному періоду; повнота; правильність оцінки.

Під час проведення аудиту фінансової звітності, слід дотримуватись положень Законів України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», П(С)БО та чинних законодавчо-нормативних актів, що регулюють конкретні об'єкти аудиту. Використовуючи під час перевірки Податковий кодекс України (ПКУ) слід враховувати деякі положення, що суперечать бухгалтерському обліку. Наприклад, можлива ситуація, коли підприємство є збитковим за даними бухгалтерського обліку, але згідно податкового обліку сплачує податок на прибуток. Зовнішнім користувачам звітності, особливо іноземним суб'єктам, така ситуація буде не зрозумілою, тому аудитор у своєму висновку має вказувати на такі недоліки законодавства. Вітчизняні аудиторів з 1 травня 2011 р. зобов'язані дотримуватись норм МСА в редакції 2010 р., а також бажано використовувати методичні рекомендації, що безпосередньо регулюють діяльність конкретних підприємств.

Під час перевірки фінансової звітності, аудитор звертає увагу на повноту заповнення реквізитів, граф, правильність відображення значень показників на початок звітного періоду виходячи з сум на кінець попереднього періоду, проводить арифметичну перевірку заповнення складних статей та підсумків у звітності, перевірку взаємоузгодженості між собою форм звітності, дотримання термінів подання у відповідні органи. Також аудитором порівнюються залишки і обороти за рахунками Головної книги з відповідними даними фінансової звітності [2].

Рекомендується формувати таблиці пробної фінансової звітності, де будуть порівнюватись дані, що подає підприємство з даними, розрахованими аудитором. Враховуючи сферу діяльності, аудитор самостійно формує робочі документи, що будуть використовуватись при написанні висновку. Для аудиту об'єктів, яким властивий високий ризик фальсифікації, детально перевіряють відповідні первинні документи, реєстри.

Перед початком проведення аудиту, зацікавлене підприємство надсилає аудиторській фірмі лист, в якому вказано мету аудиту, масштаб, об'єкт, який потрібно перевірити. Перед тим, як погодитись на проведення аудиту, аудиторська фірма оцінює потенційного клієнта шляхом попереднього ознайомлення із сферою його діяльності, особливостей політики керівництва, а також враховує власну спроможність на проведення аудиту.

Враховуючи існуючі розробки [1, 3] та власну думку, пропонуємо дотримуватись таких етапів аудиту фінансової звітності, що наведені на рис. 1.

Рис.1. Етапи проведення аудиту фінансової звітності

Ще одним кроком перевірки аудитора є вивчення правильності складання кореспонденції рахунків, із врахуванням специфіки діяльності підприємства. Оскільки підприємство функціонує постійно, тому рекомендується перевіряти події і після дати балансу. Якщо виявлено помилки, що вплинуть на подальше відображення інформації,

то аудитор може рекомендувати виправити їх керівництву, подавши уточнюючу звітність, в разі відмови – вказати у висновку про наявність неточностей.

Отже, запропоновані етапи проведення аудиту сприятимуть ефективності проведеного аудиту, за результатами якого, зовнішні користувачі інформацією вирішуватимуть питання співпраці із підприємством, керівництво усуватиме недоліки в роботі бухгалтерської та інших служб.

Література:

1. Шевчук В.О. Аудит : підручник / В.О. Шевчук, І.М. Пожарицька, К.С. Сурніна. – С. : ВД «АРІАЛ», 2011. – 218 с.
2. Петренко Н.І. Методика аудиту фінансової звітності та шляхи її удосконалення / Н.І. Петренко // Вісник ЖДТУ. – Житомир: ЖДТУ. – Вип. №1 (51).
3. Мультанівська Т.В. Аудит: навч. посібник / Т.В. Мультанівська, Т.С. Воїнова, О.О. Вороніна. – Харків. : КНЕУ, 2010. – 336 с.

Васильченко Н., Колісниченко О.,
студ. гр. КО-93,
Кіровоградський інститут комерції.
Науковий керівник - Бондар Ю.А.,
к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту

АУДИТОРСЬКИЙ РИЗИК: СУТЬ І ПОРЯДОК ВСТАНОВЛЕННЯ

Аудитор повинен чітко розуміти, у чому полягає аудиторський ризик, його суть, складові, як його визначити і його максимально допустимий рівень. Це дуже важлива проблема, оскільки від розв'язання її залежить: згода аудитора на проведення перевірки фінансової звітності або відмова від неї; складання плану перевірки фінансової звітності та визначення її строків; вибір напрямів, підходів, методів і прийомів аудиторської перевірки. Тому на сьогодні дане питання є дуже актуальним.

Ризик аудитора означає вірогідність наявності в бухгалтерській звітності економічного суб'єкта не виявлених істотних помилок і (або) спотворень після підтвердження її достовірності або вірогідність визнання істотних спотворень в ній, тоді як насправді такі спотворення відсутні.

Яке значення вважається прийнятно низьким, правило не визначає. Дане питання має бути розкритий у внутрішніх правилах аудиторської діяльності. У практиці аудиту прийнятним вважається аудиторський ризик - 5%. Це означає, що п'ять з 100 підписаних аудитором висновків містять невірні відомості по спірних питаннях. Встановлення даного показника на нижчому рівні може зробити негативний вплив на конкурентоспроможність аудиторської організації.

Слід зазначити, що ризик супроводжує будь-яку діяльність. Для господарюючого підприємства ризик - це зміна кон'юнктури ринку (наприклад, смаків споживачів), порушення з боку контрагентів, дії зовнішніх сил (наприклад, виступи профспілок з вимогою підвищити заробітну плату). Аудиторський ризик полягає у формуванні неправильної думки відносно фінансової звітності компанії.

Аудитор прагне, щоб ризик неправильної думки був незначний, або, іншими словами, до високої міри упевненості, що фінансові звіти вільні від істотних помилок. Немає практичного способу звести аудиторський ризик до нуля. Рішення про прийнятність міри ризику приймає аудитор на основі чекань користувача. Думка, виражена при аудиторській перевірці, означає для користувача, що професійні